

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE
ORDENING,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004;

Gelet op het ministerieel besluit van 30 april 2004 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 12 mei 2005,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

1° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Monnikenhof, oprit en bijgebouw, gelegen te
Heers (Vechmaal), Monnikenlaan(Vechm.) ;

bekend ten kadaster:

Heers, 8e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 399A, 402C, 402D.

2° Wegens de historische en sociaal-culturele waarde:

- als dorpsgezicht:

onmiddellijke landelijke omgeving van Monnikenhof en aansluitend deel van tramzate, gelegen te

Heers (Vechmaal), Monnikenlaan(Vechm.) ;

bekend ten kadaster:

Heers, 8e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 395C, 403B, 469G.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische en sociaal-culturele waarde van het monument:

Het Monnikenhof, omstreeks 1282 vermeld als *curtis monachorum*, werd gesticht door de cisterciënzerabdij van Villers en evolueerde geleidelijk tot omvangrijke pachthoeve. De hoeve, geïsoleerd en strategisch ingeplant op een heuvelrug in nabijheid van de dorpen Bommershoven, Heks en Vechmaal, behield het karakter van het belangrijke lokale bolwerk waartoe het uiteindelijk uitgroeide.

Het complex bleef bewaard als semi-gesloten hoeve, met alle typische componenten geschikt omheen een ruim, gedeeltelijk gekasseid erf met mestvaalt, drenkpoel en moestuin. Er bleven concrete bouwsporen bewaard vanaf de 17de eeuw: de oudste elementen zijn breukstenen plinten, kruis- en kloosterkozijnen onder ontlastingsbogen, S-vormige muurankers en een schoorsteen met datering 1635; duidelijk 18de-eeuws is de monumentale kalkstenen inrijpoort en later volgden rechthoekige woonhuisdeuren in vlakke kalkstenen omlijsting; het complex kreeg in de 19de eeuw zijn definitieve beslag. De uiteindelijke hoeve is het resultaat van herhaalde verbouwingen, waarbij de oude structuur echter steevast bleef doorschemeren (cf. het secundaire poortgebouw bij het woonhuis en de torenachtige uitbouw van de stallingen). Bij elke verbouwing werden daarbij ouder bouwmaterialen gerecupereerd.

Buitenerfs, op de hoek tussen de oprijlaan naar de hoeve en een veldweg in zuidwestelijke richting, bleef een klein bijgebouwtje bewaard, opgetrokken in de vroege 20ste eeuw, vermoedelijk naar model van de 18de-eeuwse *filosofenhut* in het park van Heks. Dit werd vermoedelijk opgetrokken om recentere eigendomsverbanden tussen kasteel en hoeve te accentueren.

Historische en sociaal-culturele waarde van het dorpsgezicht:

De hoeve wordt als vanouds omgeven door boomgaarden en akkerland, functioneel aansluitend bij de bebouwing en zich uitstrekkend tot aan het kasteelpark van Heks en de franje rond Bommershoven. Het terrein wordt ten westen afgeboord door de dreef tussen het kasteelpark en Bommershoven-dorp, overigens een belangrijk visueel richtpunt in de verte, ten oosten door de Monnikenlaan. Ter hoogte van de inrijpoort vertrekt een oude tramzate richting Heks, onderdeel van de oude verbinding Borgloon-Oreya, die onder meer ook Bommershoven aandeed.

Afgezien van de ontegensprekelijke esthetische waarde van het geheel, worden ook op uiterst visuele wijze de verbanden duidelijk tussen het Monnikenhof en de dorpen in de omgeving. Wat de representativiteit van de site onderstreept als onderdeel van een uniek, uitgestrekt cultuurlandschap met historische kasteeldorpen (Bommershoven, Sint-Pieters-Heurne, Heks, Widooie) en domeingoederen (Ter Hove, Manshoven), alternerend met een schitterend semi-ruraal kader van akkers, weiland en bossen, de verschillende elementen onderling verbonden door oude wegtracés, dat als geheel qua structuur en verschijningsvorm vrijwel onaangetast bleef door moderne stedenbouwkundige ingrepen.

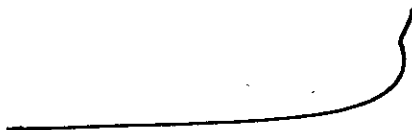
Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel,

13 JUL 2005

Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN